

Előadás a fordító- és tolmácsolásról

Az Országos Fordító és Fordításhitelesítő Iroda rendezésében szeptember 29-én dr. Viktor PETIÖKY, a bécsi egyetemi Institut für Dolmetschausbildung igazgatója német nyelvű előadást tartott a Közal-kalmazottak Szakszervezetének budapesti klubhelyiségében a nyelvi közvetítők egyetemi képzésének a problémáiról. A hallgatóság zömét az élő nyelvek magyar oktatási intézményeinek, a fordítással és do-kumentálással foglalkozó intézeteknek, irodáknak vezetői, valamint a hazai fordítók és tolmácsok jelesebbjei tették ki. Ott volt a Művelődésügyi Minisztérium illetékes képviselője is.

A rendezvénynek az adott különleges időszerűsége, hogy egy 1964/66-os megtorpant kísérlet után az egyre égetőbb hazai fordító- és tolmácsolás lelküzetére, illetve az utánpótlás folyamatos biztosítására a magyar hivatalos körök ismét foglalkoznak a megfelelő kép-zési keretek megszervezésének a gondolatával.

Maga a hosszúra elnyúlt előadás azonban nem volt túlságosan ér-dekes. Azok számára, akik a témát már ismerték - legalábbis elvi si-kon - nem sok újat mondott. A kérdésben járattanok szempontjából vi-szont túlnyúlóan konkrétan bizonyult, amennyiben kizárólag a bécsi in-tézet tanulmányi rendjével, illetve tananyagával foglalkozott. Ugy-tűnik, hogy némely általános irányelv a hallgatóság zömének többet adott volna.

Az előadást követő kérdések és az előadó által azokra adott ki-merítő válaszok visszahozták az élénkséget az előadóterembe. A fel-tett kérdések nyelvi és szakmai színvonalának hatására PETIÖKY igaz-gató levetette a merev professzori modort, közvetlenebbé vált és az egyes témákba jobban belemerülve az egész szakterület, valamint szá-mos élő nyelv kitűnő ismerőjének bizonyult.

A bécsi intézet egyébként, bár hivatalos neve csupán Institut für Dolmetschausbildung, mint minden hasonló főiskola, fordítók, tol-mácsok, sőt nyelvtanárok képzésével egyaránt foglalkozik. Az előadás lényegi része a jelenleg tárgyalás alatt álló általános ausztriai és az abba beilleszkedő egyedi intézeti tanügyi reform terveit, törekvé-seit foglalta össze.

Előadása végén az előadó röviden utalt az oklevelet szerzett hallgatók elhelyezkedési lehetőségeire is, amelyek az erős szűrésnek, illetve lemorzsolódásnak, valamint a nemzetközi szervezetek jelenle-gi felvevőképességének köszönhetően ma még problémamentesek. Azt a-zonban PETIÖKY igazgató is elismerte, hogy az erősen szakosított nyelvi közvetítők "tultermelésének" a megakadályozására bizonyos tervezés szükséges.

Ideális megoldásnak valamely tudományág és a nyelvi közvetítés területén két oklevél párhuzamos vagy egymás utáni megszerzését mondtotta, mert a magas szintű nyelvismeretek az egyes szakmákon belül, közvetlen úton is jól hasznosíthatók.

Mindez persze számos további kérdést vet fel, egyebek között azt, hogy kinek van ideje, kedve és pénze két oklevél megszerzéséért évekig veritékezni és nélkülözni, illetve, hogy ki vállalja egyáltalán az igen nehéz fordítói és tolmácsi kiképzést a nyelvi közvetítési szakma mai viszonylagos alábecsültsége, szerény anyagi kilátásai és nem létező előmeneteli lehetőségei mellett. Végeredményben a tolmács is és a fordító is csupán "segéderő" a döntést hozó, illetve az alkotó szakember oldalán.

Mindezen kérdések felvetésére és megvitatására már nem maradt idő. Az összejövétel azonban elérte célját, mert a résztvevők a felmerült problémákat egymás között napokig tárgyalták. Köszönet az előadást megszervező dr. MERÉNYI Imre OFFI igazgatónak és helyettesének. Igen hasznos lenne, ha a nyelvi közvetítés témakörében hasonló előadásokat, vitaesteket gyakrabban rendeznék Budapesten és a többi egyetemi városban egyaránt.

Tarnóczi Lóránt

A depot-rendszerről

A már régebben javasolt és azóta is sokat vitatott új tájékoztató-publikációs forma, a depot-rendszer, kezd a gyakorlatban is már tért hódítani. Lényege, hogy a szakfolyóirat a hosszabb folyóiratcikkekről csak minden lényeges adatot tartalmazó rövid közleményt ad, az eredeti cikket, vagy a terjedelmes mellékleteket /számítások levezetése, programok stb./ a "depot"-ba helyezik mikrofilmen, mivel így korlátlan mennyiségű anyag őrizhető meg. A depot-rendszer nem azonos, csak rokon a különlenyomat-elosztó rendszerrel. Előnye, hogy így több cikk közölhető a folyóiratban, és az érdeklődők gyorsabban, könnyebben jutnak a releváns anyaghoz, hiszen a felmérések szerint az olvasó még a szűkebb profilu szakfolyóiratokban is csak 10-15%-nyi, számára érdekes cikket talál.

Az érdeklődők a cikket vagy mellékleteket mikrofilmen vagy nagytítás formájában megrendelhetik. A rendszer még a szűkebb érdeklődésre számot tartó monográfiák esetében is alkalmazható.

A rendszer egyes helyeken már működik, különösen az NDK-ban, ahol már 4 műszaki folyóirat így jelenik meg. Széles körű elterjedésének legfőbb akadálya, hogy még mindig nincs olcsó, jó minőségű szállítható leolvasó berendezés.

/DFW, 20.k. 4.sz. 1972. p.135-136./